

نگاهی به سریال کمدی شبکه ۳ سیما

تردستی خنده با «چشم‌بندی»

اگر در کارنامه چندین ساله شاهد احمدلو در مقام کارگردان سینما با نخستین فیلم سینمایی بلندش یعنی «چند می‌گیری گریه کنی؟» که سال ۱۳۸۴ ساخته شد به اوج خود رسید، در تلویزیون با آخرین اثرش در این قالب یعنی سریال «چشم‌بندی» که این شب‌ها روی آنتن شبکه سه سیما می‌رود، به بلوغ رسیده است. در این سریال که با یک خط قصه واحد و البته داستانک‌هایی سرگرم‌کننده در فضایی کمدی لحظات مفرحی را برای مخاطبانش ایجاد می‌کند، چهره‌هایی حضور دارند که پیش از این هم آنان را در سریال‌های کمدی تلویزیونی دیدیم.

مرحانه گلچین، حمید لولایی، سروش جمشیدی و نعیمه نظام‌دوست از اصلی‌ترین این بازیگران هستند که گرچه تفاوت چشمگیری میان بازی‌های‌شان در چشم‌بندی و دیگر آثار نمی‌بینیم اما به دلایلی چون خلق لحظه‌های نمکین در متن و اجرا توانستند با همان نوع بازی، شیرینی قصه را حفظ کنند و مخاطبان را با خود همراه سازند. یکی از شاخص‌ترین چهره‌ها میان اسامی ذکرشده مرحانه گلچین است که با سریال «برزگاه» شروعی تازه را در عالم نقش‌آفرینی تجربه کرد و به مرور به یکی از اصلی‌ترین زنان کم‌دین تلویزیون بدل شد.

این چهره که سال‌هاست با همان نوع بازی یعنی بهره‌گیری از لحنی خاص و ترکیب آن با حرکات فیزیکی و بازی با میمیک صورت می‌تواند خنده بر لب مخاطبانش بیآورد در این سریال هم با شخصیت ناهید (مهشید) در همان ریل حرکت می‌کند با این تفاوت که این شخصیت برخلاف بسیاری از نقش‌های قبلی او با خرده‌شیشه همراه است. ضمن این‌که در این سریال ظاهرا فراغ‌یال بیشتری برای قوت‌بخشیدن به حرکات بیرونی کمیک دارد و از این فرصت به خوبی بهره‌برده است. این تمایز و فضای باز را حتی در دیگر شخصیت‌های زن نظیر نقشی که نعیمه نظام‌دوست بازی می‌کند هم می‌شود دید. او با وجود پوشش چادر و فضا و فرهنگی که از خانواده او و همسرش می‌بینیم، در ایجاد چنین فضایی به خصوص در سکانس‌های کارخانه پایه‌پای گلچین می‌آید و کلیشه‌های رایجی که در بازنمایی خانواده‌های مذهبی در رسانه‌ها دیدم را به خوبی می‌شکند.

دیگر شخصیت‌ها هم به‌رغم این‌که نسبتا با همان نوع بازی در چشم‌بندی حاضر شدند اما با اغماض می‌توان گفت در همین چارچوب نمره قبولی می‌گیرند. هدایت این گروه بازیگران و به‌کارگرفتن آنها در خدمت شیرینی قصه کاری است که احمدلو در این سریال از پس آن برآمده است و از این جهت، همچنین قاب‌بندی‌ها و میزانشن‌های سروشکل‌دار چندین پله از کارهای دیگرش که در همین تلویزیون کارگردانی کرده بود بالاتر ایستاده است. به همین خاطر است که می‌شود گفت چشم‌بندی حتی از سه‌دونگ سه‌دونگ که چهره‌های شناخته‌شده بیشتری برای روایت قصه برگزیده بود و زمان طلایی برای پخش داشت، در عین به‌اصطلاح جمع‌وجوتر بودن کار، تماشایی‌تر است و از نظم و انسجام بهتری در روایت برخوردار است که هم به متن بازمی‌گردد و هم به اجرای سر صحنه و سلیقه کارگردان. از این جهت باید گفت اگر این سریال اقبال دیده‌شدن از سوی بیننده را بیابد در جلب توجه آن برای پیگیری ادامه قصه تا حد زیادی موفق خواهد بود.

تصویربرداری سریال «هادی» در پل خشتی لنگرود

سریال «هادی» که این روزها در حال تصویربرداری است پیرامون نوجوانی تا بزرگسالی یک شهید مدافع حرم است. در این سریال درام بازیگرانی چون هدایت هاشمی، نسرین بابایی، حسین رفیعی، بهار نوحیان، شهین تسلیمی، جواد خواجوی، مجید پتکی، شهرز آقایی‌پور و حسین اوجاقلو به ایفای نقش می‌پردازند. به‌تازگی جمعی از مدیران سیما با حضور در پشت صحنه سریال جدید شبکه دو از نزدیک در

جریان روند ساخت سریال هادی قرار گرفتند. مهدی نقویان رئیس مرکز سیمافilm، حامد بامروت‌نژاد مدیر شبکه دوی سیما، بهرنگ ملک‌محمدی مدیر گروه فیلم و سریال شبکه دو و مهدی خدایی مدیر تولید و فنی شبکه دو از پشت صحنه سریال هادی به تهیه‌کنندگی امیرمهدی پوروزیری و نویسندگی و کارگردانی امیر داسارگر بازدید کردند. تصویربرداری فصل اول سریال ۳۰ قسمتی هادی این روزها در پل خشتی شهرستان

در گفت‌وگوی «جام‌جم» با مصطفی شوقی، تهیه‌کننده بررسی شد

حکایت غصب «املاک ملت»

شاهدان به تبیین مسأله غصب زمین و املاک مردم می‌پردازد. چیزی که شاید اگر در ارتباط با آن صحبت نمی‌شد، جور دیگری برای نسل بعد روایت می‌شد. تهیه‌کننده مستند املاک ملت در این خصوص معتقد است صحبت با راویان و شاهدان زنده ماجراهای غصب املاک از سوی پهلوی باعث شده این روایت‌ها بر کادر باشد و سمت و سوی درستی به خود بگیرد. شوقی می‌گوید این مستند از نظر روایت یکی از منحصر به فردترین روایت‌های تاریخی از تاریخ معاصر ایران است. به بهانه بررسی جزئیات ساخت و پخش این مستند با مصطفی شوقی تهیه‌کننده املاک ملت گفت‌وگو کردیم.

وا از این جهت واقعا منحصر به فرد است. وی در خصوص زمانی که برای پیش‌تولید و تولید نهایی کار گذاشته، عنوان می‌کند؛ پژوهش‌مان خیلی طولانی شد و حدود هفت هشت ماه طول کشید و آقای مهرداد ابراهیمیان پژوهشگر این کار بود و از ایشان خیلی ممنونم و کمک بسیاری به ما کرد و تصویر خیلی خوبی از کار به ما داد. پژوهش و منحصر به فرد بود و آدم‌ها را پیدا کرد. مثلافردی که ۹۰ سالش است و خودش درگیر دادگاه‌ملکش بارضا شاه بود را پیدا کردیم.

اهمیت ملک در تاریخ معاصر

شوقی در پاسخ به این که در کنار سندهایی که دارید، مصاحبه هم با شاهدان و راویان زنده داشته‌اید، تصریح می‌کند؛ بله، روایت‌های مردمی، اصل این مستند است و مردم در واقع راوی این مستند هستند. این مستند، پنج قسمت ۲۰ تا ۲۸ دقیقه‌ای است و از شبکه یک پخش می‌شود که امیدوارم از شبکه‌های دیگر هم پخش شود. در اوایل قرن گذشته مسأله زمین مساوی با قدرت بود، یعنی کسی که زمین داشت و مالک بود، قدرت داشت. قدرت و زمین در کنار هم بود. رضاخان روزی که کودتا کرد، دارایی زیادی نداشت و وقتی شاه شد هم همین‌طور بود. اما زمانی‌که از ایران رفت براساس اسناد ۱۵میلیارد مترمربع زمین داشت و ۱۰ درصد اراضی کشاورزی ایران برای او بود و میلیون‌ها تومان در بانک‌های ایرانی و خارجی پول داشت. این مسأله نشان می‌دهد در ۱۶سال پادشاهی رضاخان چه میزان غصب زمین صورت گرفته که برخی اوقات با خشونت بوده است، یعنی موجب جابه‌جایی آدم‌ها می‌شده و فقط زمین غصب نمی‌شده و افراد نیز جابه‌جا می‌شدند. وی ادامه می‌دهد؛ از این جهت اتفاقی که در آن دوره افتاده بسیار قابل مراجعه و مهم است و این که مردم هم درباره‌اش صحبت کردند، باعث شد به این مسأله اصالت داده شود، یعنی شاید مهم‌ترین شاخصه مستند املاک ملت، این است که راویانش مردم هستند، اصالت روایت تاریخی مردمی است و سینه به سینه به نسل‌های بعدی رسیده و با اسناد و روایت‌های تاریخی توأمان شده است.

به هر حال ناگفته‌هایی در آن است که تماشایش برای مخاطب جذابیت دارد. چند سال است که در آرشیو ملی می‌روم و می‌آیم و با مجموعه گسترده‌ای از اسناد مواجه می‌شوم. یکی از ویژگی‌های مستند این است که مثلا درباره شهرستان رودان صحبت می‌کنیم. کارشناس تاریخی یک حرف می‌زند و مردم یک حرف می‌زنند ولی ما در آرشیو ملی سندش را پیدا کردیم مثلا سند شکایت مردم از قوام الملک در دهه ۲۰ شمسی؛ مثلا فردی ادعا کند از قوام شکایت کرد و از رودان هرمزگان قوام الملک مستند آمده است. یا مثلا از اسدا... علم یک فکس درباره میراث و زمین‌ها و نوع مالکیتش می‌آید و در دفتر اسناد رسمی بیرجند، سند محصول سالانه اسدا... علم را آوردیم و این ماجرا در گلستان و رودسر تکرار شد؛ یعنی جدای از روایت‌های منحصر به فرد اسنادنیز برای اولین بار منتشرشد یا سندهایی که مالکیت ۹۰روستابرای رضا خان یا محمدرضایت شده و سندش در دفتر ثبتی به رویت می‌رسد

عمومی قصه پرداختیم. شوقی عنوان می‌کند؛ از نظر روایت تاریخی این یکی از منحصر به فردترین روایت‌های تاریخی از تاریخ معاصر ایران است. مستند از این جهت بسیار قابل ملاحظه است که مردم ولایه‌های زیرین جامعه و آنهایی که زمین‌های خودشان یا پدران‌شان توسط پهلوی اول و دوم و عمال‌شان غصب شده و روایتگر این ماجرا هستند. کار بزرگی شده که این زمین‌ها به مردم برگردانده شده و از این جهت برایم جذاب و قابل ملاحظه است. افرادی که روی زمین‌شان هستند و داستان دارند و سختی کشیدند و گاهی زندان و دادگاه رفتند و بعد از یک قرن زمین‌شان به آنها برگردانده شده و پس از چند نسل سند رسمی دارند تجربه شیرینی بود.

بررسی آرشیوملی

تهیه‌کننده برنامه املاک ملت بیان می‌کند؛ در حوزه تاریخ نگاری شخصی چند مستند ساختم و این تجربه دیگری بود.

پژوهش‌های میدانی برای مستند

وی ادامه می‌دهد؛ برای رسیدن به این قصه پژوهش‌های وسیع میدانی را انجام دادیم و در فاز اول پنج استان خراسان جنوبی، استان گلستان با توجه به دشت ترکمن صحرا، استان گیلان شهرستان رودسر و اطراف، استان هرمزگان نازدشت شهرستان رودان و اهواز محله بویه با کوروش مورد بررسی قرار گرفت و در این استان‌ها از اواخر آذر ماه تولید را شروع کردیم و توانستیم اوایل بهمن کار را تمام کنیم. مستند به این ماجرا نگاه دارد که چگونه زمین‌های مردم توسط پهلوی اول و دوم و عمال‌شان غصب شد و بعد از این همه سال چه سرنوشتی پیدا کردند. در میانه کار با یک مسأله خیلی جذاب برخورد کردیم که برخی از این زمین‌ها به مردم برگردانده شده و بررسی‌ها نشان می‌دهد بیش از ۱۰۰هزار سند یعنی ۱۰۰هزار قطعه زمین توسط بنیاد مستضعفان به مردم برگردانده شده که برای‌مان جذاب بود اما به‌طور کلی در این مستند بیشتر به ریشه‌های تاریخی و فرهنگ

خاطره بازی با «روزگار جوانی»

برای خیلی از کسانی که در دهه ۷۰ پای تلویزیون می‌نشستند، «روزگار جوانی» نامی آشنا و خاطره‌انگیز است. این مجموعه تلویزیونی به کارگردانی شاپور قریب و اصغر توسلی از شبکه پنج روی آنتن رفته بود. قصه فصل اول روزگار جوانی، روایت جوانان دانشجویی بود که هرکدام از گوشه و کنار ایران به تهران آمده بودند و در یک خانه به شکل خوابگاهی با هم زندگی می‌کردند. هرکدام از آنها با یک اتفاق و ماجرا روبه‌رو می‌شد و روزگار جوانی به روایت زندگی این جوانان می‌پرداخت. ازجمله بازیگران این مجموعه می‌توان به امین حیایی، نصرالله رادش، بهزاد خداویسی و مهدی مبیایی اشاره کرد.

«زندگی خصوصی مشاهیر»

روی موج

شنیدن درباره زندگی کسانی که نام‌شان در تاریخ ثبت شده هم آموزنده است و هم جنبه سرگرم‌کننده دارد. شبکه رادیویی صبا با هدف آشنایی شنوندگان با مشاهیر شعر و ادب ایران‌زمین، برنامه «زندگی خصوصی مشاهیر» را راهی آنتن می‌کند. این برنامه با رویکرد معرفی مشاهیر ایرانی با زبان طنز و به شوخی به زندگی خصوصی مشاهیر ایران‌زمین می‌پردازد و از دریچه‌ای تازه به آن نگاه می‌کند. زندگی خصوصی مشاهیر به معرفی حکیم نظامی، شاعر و داستان‌سرای ایرانی می‌پردازد. نظامی یکی از شاعران بزرگ ایران‌زمین است که شهرت جهانی دارد. یکی از شاعران و داستان‌سرایان نامدار و مشهور ایرانی که در قرن ششم هجری زندگی می‌کرد، جمال‌الدین ابومحمد الیاس بن یوسف بن رکی بن موید یا همان نظامی نام داشت. نظامی نه‌تنها روش و سبک جداگانه‌ای را در زمینه شعر و داستان‌سرایی به‌کار بست، بلکه تأثیر ادبیات و شیوه او را می‌توان در سبک شاعران و داستان‌سرایان پس از او هم به‌وضوح مشاهده کرد. زندگی خصوصی مشاهیر، از شبیه تا چهارشنبه هر روز ساعت ۱۵ و ۳ دقیقه با هنرمندی وحید کمالی‌زاده به‌عنوان تهیه‌کننده و بازیگر پخش می‌شود.

بخش‌های تازه در قاب

«نقد سینما»

برنامه «نقد سینما» که در ادامه ویژه‌برنامه جشنواره فیلم فجر به‌صورت هفتگی روی آنتن می‌رود، با بخش‌های تازه همراه شده است. یوسف بجاری، تهیه‌کننده نقد سینما درباره این برنامه و تمایزهای آن با ویژه‌برنامه جشنواره فجر بیان کرد؛ بخش‌هایی به برنامه اضافه شده است؛ بخش آموزش یکی از این آیتم‌ها است که تصمیم داریم یکی از چهره‌های شناخته‌شده در عرصه فیلمسازی در هر قسمت تکنیک‌های سینمایی را شرح دهد و به نوعی انتقال تجربه باشد. در قسمتی از برنامه معرفی کتاب داریم و احتمالا نویسنده‌های این آثار هم در بخش کوتاهی درباره کتاب‌های‌شان صحبت می‌کنند. این تهیه‌کننده عنوان کرد؛ در قسمت‌های پیش‌رو سینمای بین‌الملل را داریم و در بخش ثانیه‌ی هم به سینما و هم سریال‌های خارجی می‌پردازیم. از دیگر تفاوت‌های برنامه نسبت به ویژه‌برنامه جشنواره فجر «میز گفت‌وگو» است که بحث‌های نظری سینما به‌طور عام در آن مطرح می‌شود. برنامه نقد سینما با مشارکت سازمان سینمایی سوره تولید می‌شود و جمعه شب‌ها ساعت ۲۲ و ۳۰ دقیقه روی آنتن شبکه چهار سیما می‌رود.

